

ZURn4104 Český mediální systém v mezinárodní komparativní perspektivě

Semestr: jaro 2024
Čas a místo: přednáška/seminář: čtvrtek 16:00 - 17:40, AVC
Vyučující: Mgr. et Mgr. Marína Urbániková, Ph.D.; Mgr. Petra Pichaničová

Garantka kurzu

(kontaktní osoba): Mgr. et Mgr. Marína Urbániková, Ph.D.

Kontakt: m.urbanikova@mail.muni.cz;
Petra.Pichanicova@law.muni.cz

Dotazy a interakce: osobně v průběhu živé výuky (příp. na konci lekce); e-mailem; v průběhu konzultačních hodin (po předchozí dohodě)

Obsah a cíl:

Cílem tohoto kurzu je představit studujícím možnosti komparativního výzkumu komunikace, seznámit je se základy systémového myšlení o médiích a s pozicí českého mediálního systému v mezinárodním prostředí. Kurz se zabývá otázkami, jak a proč se různé národní mediální systémy liší, jak se tyto odlišnosti a podobnosti vyvíjí, jak je lze zkoumat a jaké jsou v této srovnávací perspektivě vybrané hlavní rysy českého mediálního systému. První blok lekcí se věnuje teoretickým a metodologickým východiskům komparativního výzkumu komunikace, druhý blok je zaměřen na téma srovnávání mediálních systémů a žurnalistických kultur, a třetí blok se podrobněji věnuje vybraným tématům komparativních mediálních studií. V průběhu kurzu si studující osvojí teoretické rámce, které jim pomůžou při analýze čím dál tím komplexnějších a více propojených světových mediálních prostředí. Zároveň prohloubí svoji schopnost kriticky uvažovat o fungování médií v České republice, kontextualizovat a vyhodnocovat národní i mezinárodní trendy, a promýšlet a argumentovat v debatách o klíčových problémech a oblastech fungování médií.

Požadavky a podmínky hodnocení:

Podmínky hodnocení jsou následující:

1. **Aktivní a informovaná participace v hodinách**

- kurz kombinuje přednášky a interaktivní semináře a počítá s aktivní účastí studujících a s jejich důkladnou domácí přípravou (spočívající zejména v nastudování zadané povinné literatury)
- absence a jejich omluvy se řídí pravidly uvedenými ve studijním řádu; dvě absence bez omluvy jsou akceptovány

2. **Průběžný test**; max. 30 bodů; kombinace uzavřených a otevřených otázek; minimum potřebné pro absolvování není stanoveno, ale výsledek se započítává do celkového výsledku); termín: **28. 3. 2024**
3. Vypracování **skupinové prezentace** na zadané téma (na 30 min., v cca šestičlenných skupinách). Prezentaci je nutné osobně odprezentovat a text prezentace ještě před lekcí vložit do studijních materiálů kurzu; nejpozději týden před prezentací je nutné do studijních materiálů kurzu také vložit jeden nebo dva odborné texty o celkové délce cca 20 stran (v češtině nebo angličtině), které považujete pro téma Vaší prezentace za klíčové (budou sloužit jako povinná literatura na danou lekci); max. 20 bodů
4. Vypracování **závěrečné eseje (ve trojicích)** v rozsahu 4 500 až 5 500 slov (včetně seznamu literatury a poznámkového aparátu) na vybrané téma (obecně: úkolem je srovnat vybranou oblast českého mediálního systému s jedním nebo vícero zahraničními mediálními systémy); téma je třeba předem konzultovat s vyučující; max. 50 bodů; termín: **2. 6. 2024**

Podrobnější zadání a podmínky hodnocení prezentací a esejů jsou vloženy v ISu. Při jakýchkoliv otázkách, nejasnostech nebo potřebě konzultace mě neváhejte kontaktovat.

Hodnocení:

A = 92 a více bodů

B = 91-84 bodů

C = 83-76 bodů

D = 75-68 bodů

E = 67-60 bodů

F = 59 a méně bodů

Program lekcí:

1.	22. 2.	Úvod do kurzu. Představení sylabu. Podmínky absolvování.
BLOK A Teoretická a metodologická východiska komparativního výzkumu komunikace		
2.	29. 2.	Komparativní výzkum komunikace: proč, co a jak srovnávat? Kde najít data? <ul style="list-style-type: none"> • Povinná literatura: <ul style="list-style-type: none"> * Esser, F. & Hanitzsch, T. 2012. On the Why and How of Comparative Inquiry in Communication Studies. Pp. 3-22 in: Esser, F. & Hanitzsch, T. The Handbook of Comparative Communication Research. New York: Routledge. • Doporučená literatura: <ul style="list-style-type: none"> * Hepp, A. & Couldry, N. 2009. What Should Comparative Media Research be Comparing? Towards a Transcultural Approach to 'Media Cultures'. Pp. 32-47 in Thussu, D. Internationalizing Media Studies. Routledge, pp. 32-47.

		<p>* Kelly, M. J., Mazzoleni, G. McQuail, D. 2004. The Media in Europe – the Euromedia Handbook. Euromedia Research Group.London, Sage Publications.</p> <p>* Kleinsteuber, H. J. 2004. Comparing Mass Communication Systems: Media Formats, Media Contents, and Media Processes. Pp. 64-86 in F. Esser & B. Pfetsch (Eds.), Comparing Political Communication: Theories, Cases, and Challenges (Communication, Society and Politics). Cambridge: Cambridge University Press.</p> <p>* Livingstone, S. 2003. On the Challenges of Cross-National Comparative Media Research. European Journal of Communication, 18 (4), pp. 477-500.</p> <p>* Silverstone, S. 2003. On the Challenges of Cross-National Comparative Media Research, European Journal of Communication, 18(4), pp. 477-500.</p> <p>* So, C.Y.K. 2017. Mapping Comparative Communication Research: What the Literature Reveals. Pp. 12-35 in Chan, J. M. & Lee, F.L.F. Advancing comparative media and communication research. New York: Routledge.</p> <p>* Vliegthart, R. 2012. Analyzing Comparative Data: Opportunities and Challenges. Pp. 486-500 in: Esser, F. & Hanitzsch, T. The Handbook of Comparative Communication Research. New York: Routledge.</p> <p>* Wirth, W. & Steffen Kolb, S. 2004. Designs and Methods of Comparative Political Communication Research. Pp. 87-111 in: Esser, F. & Pfetsch, B. Comparing Political Communication: Theories, Cases, and Challenges. Cambridge, UK: Cambridge University Press.</p> <p>* Yin, R.K. 2014. Case Study Research: Design and Methods. Los Angeles: Sage.</p>
3.	7. 3.	<p>Mediální systém, pole nebo kultura? Funkcionalismus, systémová teorie, teorie polí. Benchmarking. Právní regulace.</p> <p>• Povinná literatura:</p> <p>* Hanitzsch, T., 2007. Deconstructing Journalism Culture: Toward a Universal Theory. Communication Theory, 17(4), pp. 367-385.</p> <p>• Doporučená literatura:</p> <p>* Adams, B.N. & Sydie, R.A. 2001. Sociological Theory. Pp. 345-368: Twentieth-Century Functionalism. Thousand Oaks: SAGE Publications.</p> <p>* Bauer, J.M. 2010. Learning from Each Other: Promises and Pitfalls of Benchmarking in Communication Policy. Info, 12(6), pp. 8-20.</p> <p>* Bourdieu, P. and Wacquant, L. 1992. An Invitation to Reflexive Sociology. Chicago: University of Chicago Press. Part 2: The Purpose of Reflexive Sociology - Kap. 3: The Logic of Fields, pp. 94-115, Kap. 4: Interest, Habitus, Rationality, pp. 115-140.</p>

		<ul style="list-style-type: none"> * Freedom of the Press 2019 (Freedom House): https://freedomhouse.org/report/freedom-world/freedom-world-2018 * Hardy, J. 2012. Comparing Media Systems. Pp. 185-206 in: Esser, F. & Hanitzsch, T. The Handbook of Comparative Communication Research. New York: Routledge. * Hesmondhalgh, D. 2006. Bourdieu, the Media, and Cultural Production. Media Culture Society, 28(2), pp. 211-231. * Luhmann, N. 2006. Sociální systémy. Nárys obecní teorie. Brno: CDK. * Marcinkowski, F. 2008. Systems Theory. Pp. 771-773 in Kaid, L.L. & Holtz-Bacha, CH. Encyclopedia of Political Communication. Thousand Oaks: SAGE Publications. * Sparks, C. 2017. Can We Compare Media Systems? Pp. 36-62 in Chan, J. M. & Lee, F.L.F. Advancing comparative media and communication research. New York: Routledge. * Violation of Press Freedom Barometer (Reporters without Borders): https://rsf.org/en/barometer * Vos, T. P. 2016. Journalistic Fields. The SAGE Handbook of Digital Journalism. Thousand Oaks: SAGE Publications. * World Press Freedom Index 2019 (Reporters without Borders): https://rsf.org/en/ranking
--	--	---

BLOK B Srovnávání mediálních systémů a žurnalistických kultur

4.	14. 3.	<p>Kategorizace mediálních systémů: Od čtyř teorií tisku od Sieberta, Petersona a Schramma až ke třem modelům Hallina a Manciniho. Kam zařadit mediální systémy postkomunistických zemí?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Povinná literatura: <ul style="list-style-type: none"> * Hallin, D. & Mancini, P. 2008. Systémy médií v postmoderním světě. Tři modely médií a politiky. Kap. 1: Úvod, str. 29-46. Kap. 4: Mediální a politické systémy a otázka diference, str. 95-114. Praha: Portál. • Doporučená literatura: <ul style="list-style-type: none"> * Brüggemann, M. et al. 2014. Hallin and Mancini Revisited: Four Empirical Types of Western Media Systems. Journal of Communication 64: pp. 1037-1065. * Dobek-Ostrowska, B., Glowacki, M, Jakubowicz, K. & Sükösd, M. 2010. Comparative Media Systems. European and Global Perspectives. Central European University Press. * Dobek-Ostrowska, B. 2015. 25 Years After Communism: Four Models of Media and Politics in Central and Eastern Europe. Pp. 11-44 in Dobek-Ostrowska, B. & Glowacki, M. Democracy and Media in Central and Eastern Europe 25 Years On. Frankfurt am Main: Peter Lang Edition. * Downey, J. & Mihely, S. 2012. Central and Eastern European Media in Comparative Perspective. Politics, Economy and Culture. Ashgate.
----	--------	--

		<ul style="list-style-type: none"> * Hallin, D. & Mancini, P. 2012. Comparing Media Systems Beyond the Western World. Cambridge University Press. * Hallin, D. & Mancini, P. 2008. Systémy médií v postmoderním světě. Tři modely médií a politiky. Kap. 8: Budoucnost tří modelů, str. 275-318. Praha: Portál. * Hallin, D. & Mancini, P. 2010. Comparing Media Systems: A Response to Critics. Media & Jornalismo 9 (17): pp. 53-67. * Hallin, D. & Mancini, P. 2012. Comparing Media Systems: A Response to Critics. Pp. 207-220 in: Esser, F. & Hanitzsch, T. The Handbook of Comparative Communication Research. New York: Routledge. * Hallin, D. & Mancini, P. 2017. Ten Years After Comparing Media Systems: What Have We Learned? Political Communication 34 (2): pp. 155-171. * Herrero, L.C. et al., 2017. Rethinking Hallin and Mancini Beyond the West: An Analysis of Media Systems in Central and Eastern Europe. <i>International journal of communication (Online)</i>, pp.4797-4823. * Jiráček, J. & Trampota, T. 2008. O vztahu médií a politiky v postmoderním světě. Pp. 9-23 in Hallin, D. & Mancini, P. Systémy médií v postmoderním světě. Tři modely médií a politiky. Praha: Portál. * Lauk, E. 2008. How Will It All Unfold? Media Systems And Journalism Cultures In Post-Communist Countries. Pp. 194-213 in Jakubowicz, K. & Sükösd, M. Finding The Right Place On The Map: Central And Eastern European Media Change. Chicago: Intellect Books. * Pfetsch, B. & F. Esser. 2008. Conceptual Challenges to the Paradigms of Comparative Media Systems in a Globalized World. <i>Journal of Global Mass Communication</i>, 1(3/4), pp. 118-131. * Rantanen, T. 2013. A Critique of the Systems Approaches in Comparative Media Research: A Central and Eastern European Perspective. <i>Global Media and Communication</i> 9 (3): pp. 257-277. * Siebert, F. S., Peterson, T. & Schramm, W. 1956. Four Theories of the Press. The Authoritarian, Libertarian, Social Responsibility and Soviet Communist Concepts of What the Press Should Be and Do. Urbana: University of Illinois Press. * Smaele, H. De. 1999. The Applicability of Western Media Models on the Russian Media System. <i>European Journal of Communication</i> 14(2), pp. 173-189. * Štětka, V. 2012. From Multinationals to Business Tycoons: Media Ownership and Journalistic Autonomy in Central and Eastern Europe. <i>The International Journal of Press/Politics</i> 17 (4): pp. 433-456.
5.	21. 3.	Živá lekce se nekoná.

		Exploring the Worlds of Journalism: Insights from a global study of journalistic cultures. Přednáška prof. Folkera Hanusche, Ph.D. (University of Vienna). Tato přednáška je nahraná v ISu.
6.	28. 3.	Průběžný test.
BLOK C Vybraná témata komparativních mediálních studií		
7.	4. 4.	<p>Média veřejné služby v komparativní perspektivě.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Povinná literatura: <ul style="list-style-type: none"> * Hanretty, C. (2010). Explaining the De Facto Independence of Public Broadcasters. British Journal Of Political Science, 40(1), 75-89. https://doi.org/10.1017/S000712340999024X • Doporučená literatura: <ul style="list-style-type: none"> * Chivers, T., & Allan, S. (2022). What is the Public Value of Public Service Broadcasting? Exploring challenges and opportunities in evolving media contexts. Discussion Paper 2022/01 (1st ed.). In (1st ed.). London: The Creative Industries Policy and Evidence Centre. https://pec.ac.uk/discussion-papers/what-is-the-public-value-of-public-service-broadcasting * Donders, K. (2021). Public Service Media in Europe: Law, Theory and Practice (1st ed.). In (1st ed.). London and New York: Routledge. * EBU. (2021). Governance Principles for Public Service Media. Legal Focus. Geneva: European Broadcasting Union. https://www.ebu.ch/files/live/sites/ebu/files/Publications/EBU-Legal-Focus-Gov-Prin_EN.pdf * EBU. (2022). Funding of Public Service Media. Public Version. Geneva: European Broadcasting Union. https://www.ebu.ch/files/live/sites/ebu/files/Publications/MIS/login_only/funding/EBU-MIS-Funding_of_PSM_2021_Public.pdf * EBU. (2022). Licence Fee and Household Charges 2022. Public Version. Geneva: European Broadcasting Union. https://www.ebu.ch/files/live/sites/ebu/files/Publications/MIS/login_only/funding/EBU-MIS_Licence_Fee_2022_Public.pdf * Hanretty, C. (2011). Public Broadcasting and Political Interference. New York: Routledge. * Scannel, P. (1990). Public Service Broadcasting: The History of a Concept. In A. Goodwin & G. Whannel, Understanding Television (11-29). London, New York: Routledge.
8.	11. 4.	<p>Prezentace I: Americký mediální systém a americká žurnalistická kultura. Prezentace II: Ruský mediální systém a ruská žurnalistická kultura.</p>
9.	18. 4.	<p>Gender a žurnalistika v komparativní perspektivě. Vyučující: Mgr. Petra Pichaničová</p> <ul style="list-style-type: none"> • Povinná literatura:

		<p>* Byerly, C. M. (2013). The Palgrave International Handbook of Women and Journalism (1st pub.). Pp. 11-23. Basingstoke: Palgrave Macmillan.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Doporučená literatura: <ul style="list-style-type: none"> * Djerf-Pierre, M. & Edström, M. 2020. Understanding the qualities causes and consequences. Pp. 11-56. In Comparing gender and media equality across the globe. DOI: 10.48335/9789188855329-1. * Byerly, C. M. & McGraw K.A. 2020. Axes of power. Examining women's access to leadership positions in the news media. Pp. 191-232. In Comparing gender and media sexuality across the globe. DOI: 10.48335/9789188855329-5 * Byerly, Carolyn M. 2014, Media and gender: a scholarly agenda for the Global Alliance on Media and Gender. Pp. 40-43. In UNESCO, International Association for Media and Communication Research. Media and gender: a scholarly agenda for the Global Alliance on Media and Gender. Dostupné: https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000368809?posInSet=1&queryId=3f2fa233-444b-4e87-a5c4-0277499c4be4
10.	25. 4.	<p>Prezentace III: Britský mediální systém a britská žurnalistická kultura. Prezentace IV: Německý mediální systém a německá žurnalistická kultura.</p>
11.	2. 5.	<p>Prezentace V: Diverzita v redakcích a jak ji zvýšit (přehled a komparace nástrojů pro zvyšování zastoupení žen a etnických menšin v médiích) Prezentace VI: Vzdělávání budoucích novinářů a novinářek v komparativní perspektivě (možné způsoby odborné přípravy, jejich výhody a nevýhody, systém v ČR)</p>
12.	9. 5.	<p>Profesionalizace novinářů (od řemesla k povolání) a česká novinářská kultura v komparativní perspektivě. Jak napsat závěrečnou esej – instrukce a diskuse.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Povinná literatura: <ul style="list-style-type: none"> * Urbániková, M. & Volek, J. 2018. The Professional Identity of Czech Journalists in an International Perspective. International Communication Gazette 80 (5): pp. 452-475. • Doporučená literatura: <ul style="list-style-type: none"> * Anikina, M., Dobek-Ostrowska, B. & Nygren, G. 2013. Journalists in Three Media Systems: Polish, Russian and Swedish Journalists About Values and Ideals, Daily Practice and the Future. Moscow: Journalism Faculty. * Deuze, M. 2002. National News Cultures: A Comparison of Dutch, German, British, Australian, and U.S. Journalists. Journalism 79 (1): pp. 134-149. * Hanitzsch, T. & Donsbach, W. 2012. Comparing Journalism Cultures. Pp. 262-275 in: Esser, F. & Hanitzsch, T. The Handbook of Comparative Communication Research. New York: Routledge.

		<ul style="list-style-type: none"> * Hanitzsch, T., Hanusch, F., Mellado, C. et al. 2011. Mapping Journalism Cultures Across Nations. <i>Journalism Studies</i> 12 (3), pp. 273-293. * Hanitzsch, T. 2011. Populist Disseminators, Detached Watchdogs, Critical Change Agents And Opportunist Facilitators: Professional Milieus, The Journalistic Field And Autonomy In 18 Countries. <i>International Communication Gazette</i> 73 (6), pp. 477-494. * Wilensky, H.L., 1964. The Professionalization of Everyone? <i>American Journal of Sociology</i>, 70(2), pp.137-158.
13.	16. 5.	Rektorský den. Lekce se nekoná.